

Voršila

Příběh svatých panen

„Kde to jsem?“ - nic nechápala. Něco těžkého, ztuhlého ji tlačilo dolů. Na okamžik ucítila hořkou vůni, když si však jazykem přejela napuchlé rty, uvízly jí v ústech jen namrzlé hrudky jílu. V tu chvíli ještě netušila, že leží v díře plné bláta, vysoko nad ní že trčí k obloze kořen vyvráceného stromu a nedalekou mýtinu právě prořal proud slunečního světla. Loňská tráva, zkřehlá jinovatkou, se přitom zatřpytila...

Beata, Blahoslavená, z toho neviděla nic. Za víčky slepenými zaschlou krví měla jen tmu. - Grwwn, trgl, lroch, hrnn, rrrt - slyšela zato odevšad. Rrgth, pwhh, oikk, ozýval se les v ranním slunci. Lllrlrlr, rozeznala po chvíli i zvuk vody, zprudka tekoucí po kamenech.

„Žízeň,“ uvědomila si. „Pít!“

Nepila určitě kolik hodin. Nebo dní? Lllrlrlr... Ta tíha ji udusí! Zalapala po dechu, místo vzduchu však v plicích ucítila jen palčivou bolest. Náhle ji celou zaplavila hrůza. Hrůza byla všude, i pod nehty. V panice se pokusila vzepřít, prsty se jí však jen o to hlouběji zaryly do země. Nežli znovu upadla do bezvědomí, ještě si vzpomněla: někam jsme přece šly! Ano! Šly jsme lesem a zpívaly! Později legendisté napíší: „Při návratu od Svatého stolce zamířily panny do lesů...“

Zdivočelí psi se tu zatím rvou o vnitřnosti. Dokud je čas. V noci zas všechno zmrzne na kost...

Xxx

Anna slézala z lešení a cestou dolů si třela ztuhlý loket. Od loňska, kdy upadla na zledovatělém chodníku a zhmoždila si ruku, ji často pobolíval. Těch pár týdnů, které tu v kostele prostála v průvanu mezi lešenářskými trubkami, ji však loket trápil ustavičně. K večeru pokaždé celý natekl. – „Tak co“, zeptal by se nejspíš Šimon, kdyby byl ještě naživu, „máš, cos chtěla?“

Šimone na sloupu, posmívala se mu kdysi, když ho vídala stát celé hodiny až někde pod kopulí. Tam, kam nikdy nikdo nedohlédne, pečlivě opravoval zašlé malby... Nebylo mu ani třicet, když mu začaly otékat klouby. „To je nemoc všech freskařů,“ mnul si pokroucené prsty. - Jak mohla tušit, co všechno po něm jednou zdědí? Bolavý loket, zaschlé barvy i ten ledový průvan v prázdném chrámu. A pečlivé tahy štětcem tam, kam stejně nikdo nevidí..

„Ano, brácho,“ - říkala si ale večer co večer, „mám! Mám, co jsem chtěla.“

Bylo po šesté hodině, když se rozhodla pro dnešek skončit. Vysokými okny stále ještě dopadalo do nitra kostela sluneční světlo, místy tu však už byla úplná tma. Anna pomalu procházela chrámovou lodí, překračovala ostré hranice stínu, její drobná postava se střídavě objevovala v prudké sluneční záři a hned zase mizela v přítmí... - Milovala tuhle večerní chvíli. Venku po hlavní třídě rachotily tramvaje, po chodnicích proudily davy lidí, ale tady, v kostele, bývalo úplné ticho. Nikdo sem nechodil, chrám se už kolik měsíců opravoval. Podél stěn se zdvihalo lešení, těžký vzduch byl cítit vápnem, občas tu ale ještě zavonělo kadidlo a dávno uschlé květy.

Právě v sakristii vymývala štětce, když z hlavní chrámové lodi přeci jen zaslechla kroky. Nemohla se mýlit! Cyril, zdejší kněz. - Jen on tudy procházel tak *středem*. Vůbec ne jako ten, kdo se tu, plný ostychu, dotýká tajemství... Ne jako ona! - Sklonila se nad lahev s rozpouštědlem a doufala, že tak alespoň trochu zakryje svůj zmatek. Propadala mu pokaždé, kdykoliv se Cyril jen přiblížil.

Dobře si pamatuje tu chvíli, kdy se setkali poprvé. Spěchala tehdy na faru z nemocnice, kde se Šimonem trávila celé dny, a chtěla se k bratrovi zase co nejdřív vrátit. Šimon už zápasil o každý nádech, selhaly mu ledviny a zbývalo mu jen pár hodin života. Pořád měl ale v hlavě nástrojnou fresku, jejíž opravu nestihl dokončit. „Zajdi za Otcem Cyrilem,“ naléhal na ni, „domluv se s ním, ať tě to nechá dodělat. Za mě... Ví, že jsi dobrá. Běž za ním hned,“ sípal a upíral na ni prosebné oči. Bůhví, proč mu zrovna na téhle práci tolik záleželo...

Byla právě polovina července a v ulicích sálalo dusivé vedro. Vchod na faru musela Anna v té úzké staroměstské uličce hledat, zbytečně ji to zdrželo. Dokonce se v duchu na Šimona trochu zlobila, proč ji sem posílá zrovna teď, když... Chtěla být přece s ním! Je poslední, kdo jí z rodiny zbývá. Bráška, ten, který ji kdysi učil malovat, její kamarád, její první a poslední... A on si místo toho dělá starosti s nějakou freskou!

Nakonec vchod přeci jen našla, do těžkých dveří s ohmatanou klikou se však musela opřít vší silou, aby vůbec povolily. Hned v nich ale zůstala bezradně stát; polední slunce venku ji tak oslepilo, že ve tmě uvnitř nejdřív nic nerozeznávala. Z temné chodby k ní zavanula zima a těžký, zatuchlý pach staletých domů. Ve výklenku vedle vchodu se nad věčným světlem krčila ztrápená Panna Maria s mrtvým synem na klíně. – Ach Šimone, kam jsi mě to poslal?!

Pak z otevřených dveří na druhém konci chodby zaslechla hlasy a skoro poslepu k nim dotápala. Vešla do místnosti plné lidí: „Hledám Otce Cyrila,“ řekla hlasitě, aby přehlušila jejich hovor. Všichni k ní alespoň na okamžik vzhlédli, jenom on zůstal lhostejně sedět, otočen zády k ní. Vysoký, tmavovlasý mužský, kterému mohlo být jen málo přes třicet. Dlouhé nohy v těžkých botách ze silné, nepoddajné kůže měl položené

na stole, hrál si s jakýmsi přístrojem, opatrně spojoval skoro neviditelné drátky a beze všeho ji nechal stát a čekat.

„Poradíte mi, prosím, kde bych tu našla Otce Cyrila?“ opakovala už trochu netrpělivě.

Konečně se otočil a prohlédl si ji o d z d o l a. - „To jsem já,“ řekl hlubokým hlasem, při kterém se jí trochu sevřel žaludek, a znovu se vrátil ke svým drátkům. Jakýsi starší muž, na jehož tvář si dnes už sotva vzpomene, jí konečně nabídl židli. Prohodil přitom pár zdvořilých slov a jakžtakž smazal ten první, nejpálčivější pocit trapnosti, Anna však měla napříště dobře vědět, kdo je tady vůdcem.

Xxx

... Beato, tys přeci taky poznala jejich touhu trhat. Zblízka cítilas jejich dech, těch zdivočelých psů, a kdybys mohla ze sebe svrhnout tíhu všech mrtvých těl, jež tě dusí, a rozhlédnout se po lese, taky bys ho spatřila. - Ležel by na polštáři z mechu, nohy na stole, z tlamy by mu snad ještě kapala horká krev. Co bys mu však chtěla vyčítat?! - Vůdci...

Beato, i tys tenkrát milovala své vrahy?

Xxx

Annu usadili na jedinou prázdnou židli, kdosi jí podal sklenici minerálky, pak si jí už ale nikdo nevšimal. V malé místnosti se tísnilo alespoň dvacet lidí a další stále přicházeli. Postávali podél stěn, povídali si, smáli se, každou chvíli se ale mimoděk ohlédli po Cyrilovi. Jako by pořád na něco čekali, uvědomila si Anna. Cyril však dál spojoval své drátky a jen tu a tam utrousil pár slov. Otevřeným oknem doléhal dovnitř hluk z úzké staroměstské uličky plné turistů.

„Odpusťte, musím se co nejdřív vrátit zpátky do nemocnice za bratrem,“ řekla po pár minutách Anna, „ráda bych –“

„Moment,“ odbyl ji Cyril. Vzápětí vytáhl z kapsy mobil a dlouho s kýmisi mluvil. Občas se přitom hlasitě zasmál a jeho smích zapůsobil na ostatní jako jiskra. Za chvíli tu už nebylo slyšet vlastního slova. „Buďte zticha,“ okřikl je vzápětí Cyril a všichni rázem umkli.

Anna hleděla z okna, z protějšího obchůdku s céděčky se stále dokola ozývalo Čtvero ročních dob a uličkou proudili stále stejní turisté. I když se venku vzduch tetelil horkem, mrazilo ji v zádech. „Opravdu spěchám, promiňte,“ ozvala se po chvíli znovu, „ráda bych se s vámi jen dohodla o těch freskách ve Voršile...“ – hlas jí trochu zadržával.

Dohoda s Cyrilem byla nakonec kupodivu docela krátká. Utrousil jen pár slov, práci na freskách jí beze všeho přenechá. Anně se zdálo, že celá

tahle záležitost je mu vlastně docela lhostejná. Ani se přitom na ni nepodíval.

Cestou zpátky se těšila, jakou tím bráškovvi udělá radost. Spěchala do nemocnice za Šimonem, jenže Šimon mezitím umřel.

Xxx

Život na tvrzi byl dřív tak klidný! Pánův dům, patrové dřevěné stavení na kamenné podezdívce, obklopovaly chlévy plné krav, ve stájích pofrkávalo na tucet koní, ve hnoji se tupými rypáky ryla prasata. Těch zabijaček! Tolik štěstí ...

Beato, přines, Beato, podej, Beato, podrž.

Vstávala pokaždé ještě před svítáním, na východě se teprve taktak objevil úzký proužek světla. Ještě naboso, zabalená jen do vlněného šátku, přeběhla do chléva. Po paměti sáhla do kouta pro dřevěnou trojnožku, posadila se na ni a za chvíli již do dlabaného džberu crčely první kapky teplého mléka. Z dojačky se v ranním mrazíku kolikrát ještě kouřilo, když ji pak přes zasněžený dvůr nesla do komory. Ještě vlahé mléko pila z dlaní, jen ji přitom nesměla přistihnout Guneril! - Schovávala se před ní za starým kaštanem v koutě dvora.

Xxx

Anna nechala Šimona pochovat na jednom venkovském hřbitově za Prahou. Šimon tam před lety opravoval malby v místním kostelíku a měl ten kraj rád. Ke hřbitovu stoupá cesta alejí starých kaštanů, je odtud výhled do všech stran a úplný klid. Jen vítr sem občas zanese zvuk zvonů.

Na pohřeb Anna pozvala pár nejbližších přátel, zpráva o bratrově smrti se však mezi restaurátory roznesla, sjelo se jich sem hodně. Nevidí se přitom spolu třeba i léta. Pracují celé měsíce o samotě, v kostelech a zapadlých kaplích, na zchátralých zámcích a hradních zříceninách. Potkávají se většinou jen na pohřbech, i sem kolikrát přijeli z velké dálky. Byli k ní milí a na Šimona vzpomínali s dojetím.

„Dokonči ten kostel, Aničko, Šimonovi na něm hodně záleželo. Vždyť víš...“ říkal jí už pokolikáté Jakub, Šimonův kamarád. Na pohřeb se přibelhal o berlích, před dvěma lety při opravě kaple propadl lešením. „Pořád o těch malbách mluvil...“ vzpomínal přitom na Šimonovy poslední dny. - Střídali se u něj s Annou v nemocnici, poslouchali jeho sípavý dech a zamlouvali společný strach, když se jim rozpadal před očima.

Ostatní se po pohřbu už pomalu rozcházel, venkovská kapela dohrála, když si Anna všimla vysokého muže stojícího stranou mezi náhroby.

V té pobledlé tváři s unavenýma zarudlýma očima by Otce Cyrila snad vůbec nepoznala. Dlouho se díval, jak dva chlapi z vesnice nabírají lopatami jílovitou zem a házejí ji dolů do jámy. Pokaždé, když odtud zaduněla těžká hrouda, mu bolestně cuklo kolem úst. Celou dobu tam stál nehnutě, jakmile ale jámu zaházeli, rychle odešel. Bez pozdravu..

Na zbytek toho dne si Anna moc nepamatuje. Chodila někde po lese a bylo jí zima.

Xxx

Temno a zima. Les, který Beata znala dřív, vypadal ale docela jinak! Osamělé duby s mohutnými korunami, kde každá větev měla svůj řád. Svůj díl slunce. Buky s hladkými kmeny, jilmy, osiky. Vysoko na skalách borovice. Po šupinaté kůře stéká pramínek pryskyřice. Beata si odlamuje prohrátou zlatavou kapku; pryskyřice chutná nahořkle a trochu se jí lepí na zuby. Sloupy jasného světla, zvlhlý mech, průhledy do daleka. Bezpečí.

Bezpečí! - Dokud tu nebyl ten... Ani vlastně neví, jak tenkrát přišel. Kožené sandály měl zrousané mokrou trávou, i když slunce stálo už hodně vysoko. Musel si nejspíš zajít podél potoka, tím věčně stinným, vlhkým a chladným zářezem v lese. Roklí, které se Beata odjakživa raději vyhýbala. Tudy chodili jen ti, co se ve zdejší kraji chtěli skrýt.

Přicházel přes louku, právě když tu Beata sbírala pár hrstí jitrocele na vředy staré Guneril. - Hnědý plášť z hrubého sukna měl přepásaný koženým řemenem, přes rameno mu zplihle visel poloprázdný vak a na hrudi, schovaná pod plnovousem, se houpala nějaká ozdoba, snad kříž nebo co? Divné, zdejší muži podobné kříže na krku nikdy nenosili! Ještě divnější však byla jeho hlava, zpoza vyholená - na temeni mu mezi tmavými vlasy svítil bílý kruh. Beatě se až udělalo mdlo, když tu bílou skvrnu spatřila poprvé!

Blížil se dlouhými, rychlými kroky, a i když k jejich tvrzi musel nakonec stoupat po příkrém svahu, nezpomalil. Byl už téměř na dosah, a přeci na Beatu ještě ani nepohlédl. Zdálo se, že má oči upřené někam - snad těsně nad dřevěnou hradbu, která tvrz ze všech stran obklopovala. Náhle, docela zblízka, se na dívku podíval a Beatu zamrazilo. V temných, skoro černých očích byla posedlost toho, který nezná slitování. Stejně rychle oči zase odvrátil, ne však dost rychle na to, aby v nich nespátřila i opovržení... Mezi listy jitrocele se jí bůhvíodkud připletlo i pár stonků bolehlavu.

„Žízeň! - žízeň...“ - tepe Beatě v hlavě jediná myšlenka. Ve změti vyvrácených větví a lešenářských trubek si jí však stejně nikdo nevšímne. Celá léta!

xxx

Plantago lanceolata L., též ranocél, skorocél, psí jazyček, celník, babka, psí jazyk, beraní jazyk, muší ocas, skoročil, babí ucho, jitrocel kopinatý. Rostlina vytrvalá. Obsahuje zejména glykosid aucubin, enzymy invertin a emulsin, poměrně mnoho tuku, vitamin C a kyselinu křemičitou. Listy mají adstringentní účinky, nezapáchají, četla Anna v jenom z bylinářů, které si kvůli Šimonovi kdysi opatřila. Bylinky mu příliš nepomáhaly, jeho nemoc postupovala příliš rychle, Annu však dodnes bavilo se těmi knihami probírat.

xxx

Guneril těžce vstala z lavice, kde teď vasedávala celé dny, a přes komoru se pomalu šourala ven. V nohách, plných otevřených ran a boláků, cítila každý krok. Kde pořád vězíš, Beato! - Konečně došla k nízkým dveřím a vyhlédla na dvůr. Po temnotě uvnitř místnosti, kam nevedlo jediné okno, ji polední slunce docela oslnilo. Zprvu neviděla nic, jen barevné mžitky; teprve po chvíli rozeznala obrysy protějších domů. Patrového stavení, kde bydlí Bran s rodinou, pak stájí a chlévů, nové stodoly, kterou postavili namísto té, která vloni vyhořela... Sláma roztroušená po dvoře se jasně třpytila a Branova smečka, zmožená horkem, vyspávala ve stínu pod kůlnou. Psi leželi jeden přes druhého a jen některý z nich tiše vrčel ze sna. Takový mír. - Guneril se to vůbec nelíbilo...

Zrovna se otočila a pomalu se vracela zpět, ke své lavici u zdi, když do prázdného dvora vešel neznámý muž v plášti z hnědého sukna, Posedlý. Nikdo si ho nevšiml, ani psi. - Bran by je měl utratit! A udělal by to! Stokrát a tisíckrát by to udělal, a rád!! Nabodal by je všechny na kůl, zpřerážel by jim jediným kopancem páteř a pak by je nechal rozdupat, vlastní rukou by ty své miláčky, svou chloubu a pýchu rozpáral, jen kdyby tím tenkrát mohl Posedlého zastavit. Odvrátit to, co s sebou přináší. - I Bran však v poledním žáru spal, nohy široce rozhozené, a jen mouchy mu spokojeně bzučely na zpoceném obličejí.

Muž v hnědém plášti se rychle rozhlédl po dvoře a pak zamířil ke studni. Spustil vědro dolů a teprve hluk rumpálu ztichlou tvrz probudil. Psi se náhle vztyčili a s napjatými krky věřili Posedlého. Vůdce smečky výhrůžně zavrčel, ostatní ale jen kňučeli jak zbití. Vtom na zápraží vyšel rozespalý Bran - a na okamžik oněměl úžasem.

„Holoto jedna!“ kone

ně křikl na psy a hlas mu zdrsněl zlostí. Ne aby je zadržel! - měli se přece na toho cizího vetřelce vrhnout, zahryznout se mu do lýtka a

nepustit, dokud jim Bran neporučí. A oni tam zatím stojí, schovaní ve stínu svého kotce, a nohy se jim třesou strachy! Tím podezíravěji si Bran teď cizince prohlížel. Jediným pohledem přejel jeho vysokou, silnou postavu, široká ramena - i jeho oděv, nezvyklý v tomto kraji. A v tak parném létě!

Zdálo se však, že neznámý u sebe nemá zbraň, a Bran si oddechl. Ne že by se občas rád neporval, na nějakou bitku teď ale bylo moc horko... Přesto si dál cizince prohlížel, pozorně a beze slova, dokud si muž nenabral do širokých dlaní vodu z vědra a žíznivě se nenapil. Studený proud mu stékal po vousech, znovu a znovu... Konečně se zdálo, že tu palčivou žízeň, která ho zahнала do zdejšího dvora, uhasil a pohlédl přímo na Brana. Na okamžik se do sebe zapřeli pohledem právě tak, jako se zápasníci zapírají patami do udusané země.

„Pacem in Christo,“ řekl však najednou neznámý muž, „jdu ze Svatého města.“ V Branově tváři, dosud oteklé poledním spánkem, cuklo překvapením.

Xxx

Řím - místo, kde vybuchl čas.

Na dně kráteru dosud víří
závěje prachu, zaschlé krve, jásotu
a smrti. Nádhera Carracallových lázní
křupe pod nohama, trhovci pokřikují,
kozí bobky i chropot mučedníků
tu náhle vyjdou nastejno! -

A stařena, jež po staletí
nehnutě hleděla z pahorků,
oslepla. Jen slunce zapadá
stále stejně jistě.

Na náměstí Fiori září pomeranče –
... poznamenala si Anna.

Poprvé odjela do Říma, když jí bylo třiatřicet. Kristova léta u osamělé ženy – na všechno se zdálo být pozdě. Skrčená v nepohodlné poloze dřímala v autobuse celé hodiny, jen občas ji ze spánku vytrhla chladná světla benzínových čerpadel u dálnice. Ta modrá či zelená záře jí však spíš než cokoli lidského připomínala opuštěné rampy, odkud kosmické lodi odlétají, nikdy se však už nevrátí.

Tak strašně, strašně se těšila - a vjezd do Říma nakonec zaspala! Probudil ji až hluk motorek, které se v ranní špičce proplétaly kolonami aut. Rozespale si prohlížela předměstské ulice s nevzhlednými domy, dlouhé pomalované ohrady a ploty. - Za jedním spatřila celé aleje antických sloupů, vyrovnané řady bělostných Venuší, malé, střední, vysoké, s

uraženou rukou či nosem, antický mramor ještě svítil novotou... Pak se jí ale otevřel pohled na město! A to tenkrát ještě netušila, že bodláky na Foru Romanu kvetou opravdu fialově, mocněji než doma; že sklepení, kde byli v řetězech věznění Petr a Pavel, je dodnes cítit umrlčinou a že zanedlouho bude stát sotva pár kroků od Svatého otce, vteřinu nebo dvě si budou hledět do očí a pak ten shrbený, unavený muž zvedne ruku a udělá znamení kříže jen pro ni, neznabožku, bezvěrkyni.

xxx

„Melyngan Mangre, Llew Llaw Gyffes Lluaor,“ odpověděl překvapeně Bran a znamenalo to: „Dej si pozor! Jsem pánem této tvrze a ty ses vplížil do mého dvora - jsi snad zloděj?“ A znamenalo to: „V tomto kraji žijeme v míru a poutníkům, kteří prosí o vodu, jídlo a nocleh, vždy nabídneme to nejlepší... Popros!“ A taky: „Žiju na tomto světě už přes čtyřicet zim. Kdysi jsem bojoval v bitvách a dnes lovím kance a vysokou zvěř. Patří mi les odtud až po obzor! Mám koně, psy a zapřahám vůz, v mém sklepe vždy bývá soudek dobrého piva a ani zjara, kdy ostatní vymetají poslední zrna ječmene, moji lidé nehladoví. Zním trhy ve velkém městě... – A přeci jsem ještě nikdy neviděl muže, jako jsi ty. Číms očaroval mé psy?!“

A znamenalo to: „Táhni!“

Posedlý však dál hleděl na Brana, zpřímá a bez úsměvu, a znovu řekl něco jako – paCemiNcRistO. A v Branovi cosi křuplo, rozpačitě si zastrčil zmuchlaný podolek košile, co mu visel pod břichem, a tiše odpověděl: „Mannaam Luighne. Vzdávám to. Pojd' dál.“ A pak se otočil, vešel zpátky do světnice a nechal za sebou dveře otevřené. Pro Posedlého, pro celé své neštěstí... Hlavou přitom zavadil o větvičku jmelí, kterou nad práh vždy o svátku samhain pověsila Beata, a shodil ji. Za okamžik za sebou uslyšel vrzat dřevěné schody na zápraží, cizinec vstoupil dovnitř a na suchou větvičku nevědomky šlápnul. Suše, sotva slyšitelně zapraskala. A psi se jak zpráskaní stočili na udusané podlaze svého kotce.

Guneril se zase ztěžka zvedla ze své lavice u zdi, dobelhala se k otevřeným dveřím na dvůr - dvůr byl však prázdný, nikde nikdo, snad se jí jen cosi zdálo. Kde jen ta Beata vězí...

xxx

Těch pár dní po Šimonově pohřbu, nežli se zase mohla pustit do práce, byla ta nejhorší doba, jakou Anna kdy prožila. Nemohla spát. Celé hodiny se choulila v rohu místnosti, čelem ke zdi, a přemáhala zvracení. Přepadala jí náhlá úzkost, která jí svírala dech, škrtila ji a dusila, až málem omdlela. Zdálo se jí, že ji obklopuje hustý temný mrak: všechno,

co ji v životě zraňovalo, děsilo a proti čemu zůstávala dodnes bezmocná, se kupilo v protějším koutě jejího pokoje, výhrůžně mručelo a čekalo na svou chvíli, až se vrhne na ta bezbranná záda a zase je začne drásat. Jakoby zdálky slyšela zrychlený, přerývaný dech a potom úzkostný křik, svůj vlastní křik, který se namísto zvratků dral z obolavělých útrob a který zaboha nemohla zarazit. Dávila ze sebe tu ostrou bolest, křečovitě vzlyky jí škubaly celým tělem. - Pomalu však přeci jen utichaly ... ještě pár drobných záškubů - a nakonec zůstala ležet v koutku postele docela vyčerpaná. Mrak v protějším koutě se vyprázdnil. Zase do příště.

Trvalo snad týden či dva, nežli se v tomto stavu odhodlala vyjít z domu. Venku mezitím vrcholilo léto, kdo mohl, odjel dávno z města. V ulicích potkávala většinou jen turisty, unavené horkem a s upocenými tvářemi. Několik z nich postávalo i před vchodem do chrámu sv. Voršily, starší Japonec fotografoval sousoší v mělkém výklenku boční zdi. Listy pokrouceného akátu, který sousoší zastiňoval, byly celé uprášžené. „Kde jsem se tu vlastně vzala? Zrovna tady“ – uvědomila si náhle Anna.

Nejspíš jen nevědomky zamířila ke kostelu, který Šimon před smrtí opravoval. Náhle zas ucítila, jak jí od žaludku stoupá k ústům kyselá chuť zvratků, do očí jí vhrkly palčivé slzy, a aby přímo na hlavní třídě nebudila zbytečný rozruch, vběhla rychle do chrámové předsíně. Vyčerpaně se svezla na ošlapaný schod u chrámových dveří, celá se třásla nevolností, chladný stín uvnitř ji ale přeci jen trochu uklidnil. Po chvíli se dokonce už mohla zvednout, opřít se o kamenné ostění dveří - nahlédla přitom skleněnou výplň dovnitř a bezděčně vzala za kliku.

Nečekala ani, že bude otevřeno; podél stěn dosud stálo lešení, oltáře byly obalené pytlovinou, kostel byl zjevně prázdný. – Copak ale ve stínu na opačném konci chrámové lodi nezahlédla vysokou postavu muže s tmavými vlasy? - Stál zády k ní a dlouze si prohlížel malby, které Šimon nedokončil. Zaskočilo ji, když klika v její ruce náhle povolila a dveře se s vrznutím otevřely. Cyril se prudce otočil a Anna váhavě vešla dovnitř.

Pomalou měrou mířila chrámovou lodí k hlavnímu oltáři, zhluboka dýchala - a najednou spatřila, jak se k ní Cyril z druhé strany rozběhl: „Kostel je zavřený, closed, geschlossen,“ hněvivě gestikuloval, dokud ji v přítomnosti kostela nepoznal. Pak se zarazil, překvapeně si ji prohlédl, – a teprve teď si Anna uvědomila, jak je krátkozraký. Všimla si také jeho bledé, ztrhané tváře, kruhů pod očima, rýh podél úst...

„Dobrý den, přišla jsem se sem jen podívat,“ řekla potichu a blížila se k němu s nataženou rukou. Byla mnohem menší než on, její drobná postava tu působila ještě křehčím dojmem. Zaváhal, rychle jí potřásl rukou, hned se ale zas obrátil a bůhvíco zamumlal. Anna mu příliš nerozuměla.

„Kdy už tu konečně začnete pracovat?“ otočil se k ní náhle a nepřátelský tón jeho hlasu ji zaskočil.

„Byla jsem trochu nemocná,“ odpověděla Anna vyhýbavě. Neměla chuť se tomu cizímu člověku, i když byl kněz a podle všeho i Šimonův přítel, svěřovat. „Teď už to ale snad bude v pořádku. Začnu nejspíš hned po neděli. Potřebovala bych klíče od kostela...“

Cyril neodpověděl a zdálo se, že ji už zas nevnímá. Na chvíli oba zmlkli. Anna věděla, že by se ho měla vyptat na spoustu věcí. Co je třeba s Šimonovým malířským náčiním? Ráda brala do ruky jeho štětec z velbloudí srsti -

Cítila však, že svým vpádem sem cosi narušila, snad jakousi soukromou Cyrilovu tryznu za Šimona. A přestože ona, určitě jedině ona byla Šimonovi v posledních týdnech jeho života nejbližší, věděla, že sem, mezi ty dva, prostě nepatří. Proč se jí ale o tomhle zvláštním člověku Šimon nikdy ani nezmínil?

„Šimon o vás hodně mluvil...“ řekl Cyril najednou a jeho hlas změknl. „Říkal, že prý jste mnohem lepší malířka než on. Říkal...“ – a najednou se mu hlas zase zadržnul. Prudce odvrátil hlavu. – „Víte, pořád tomu nemůžu uvěřit...“ dodal po chvíli.

A pak spolu procházeli chrámem, pomalu a beze slova, prohlíželi si fresky - ty hotové, které Šimon ještě stačil zrestaurovat, i ty nezřetelné, vybledlé malby, na kterých průvod anglických panen kráčí kdesi uprostřed lesů ...

xxx

Jelení kýta, mísa pečených kaštanů, velký, mastný kus žlutého sýra, cibule, chléb a vědro tmavého pěnivého piva – Branův stůl se toho večera, kdy přišel Posedlý, pod jídlem doslova prohýbal. Bran sám nařídil, aby děvečky roztopily oheň ve velkém krbu, kde se jindy opékala celá selata, a sám narazil na rožeň tu obrovitou kýtu z jelena, kterého ulovil před týdnem. Schovával ji sice pro jinou příležitost, blíží se přeci nový beltain, ale tomuhle divnému cizinci musí ukázat, *kdo* je Bran! A jelena si uloví, kdy se mu zachce...

Guneril ztěžka pajdala po kuchyni, nadávala na děvečky, na Posedlého a na celý svět, Bran ale věděl, že jenom ona, ona jediná dohlédne na všechno tak, aby se za dnešní hostinu nemusel stydět. Od loňských žní, kdy při porodu sedmého dítěte umřela jeho žena Gwenn, musela se Guneril zase postarat o kuchyni, o zásoby v komoře, dohlédnout na holky v chlívě a při praní, jako dřív. Ano, byla už stará, pamatoval ji ještě z dob, kdy byl sám malý chlapec. Běhával tenkrát za ní, když se chtěl z jejích velkých prsů napít. Dnes už Guneril sotva chodila, měla by sedět na lavici a odpočívat – ale co naplat?! Urse, jeho nejstarší dcerce, je

teprve čtrnáct zim, a ke všemu je celá taková, taková – jak jen to říct? Jiná než děvčata jejího věku, celá taková hladká, bílá, tichá... Postará se o mladší děti, to je pravda, ale práci hospodyně ještě nezastane. Děvečky neokřikne, nespráská, když je třeba. A přivést na tvrz novou hospodyní Bran nechce, zatím mu stačí, když si občas chytí některou holku na dvoře.

„Odkud jsi,“ zeptal se Bran cizince a mastnou bradu si otřel podolkem košile. Zrovna dožvýkal kus pečené kýty. Dobře si všiml, že cizinec zatím nesnědl ani kousek masa. Podivín, ulomil si jen kousek tmavého chleba, rozlomil pár kaštanů a děvečku požádal o trochu vody ze studně. Ani jednou si při jídle neusmál. Není mu snad Branův dům dost dobrý!?

„Roma,“ odpověděl Posedlý, nebo rúghma, jak mu rozuměl Bran a ostatní u stolu, jen Ursa řekla zamyšleně „Róma...“ A řekla to tak, že se Branovi zatmělo před očima. Pozorně se na ni zadíval, na svou nejmilejší, co byla jindy celá bílá a tichá, ale dnes jí na tvářích samým vzrušením naskákaly červené skvrny. I oči měla najednou jiné. Jinde. U Posedlého.

„Kam půjdeš,“ zeptal se Bran o poznání ostřejším tónem, cizinec si však ničeho nevšímal. Hleděl na své ruce, sepjaté na stole, a mezi prsty propouštěl kuličky jalovce navlečené na tenké kůžičce. Takové amulety mívaly babky i ve zdejších kraji. Chránily jimi děti před uřknutím, o beltainu je pokaždé hodily do ohně, jalovec prudce zavoněl. Jenže Posedlý si přitom cosi drmolil, čemu Bran vůbec nerozuměl.

„Kam půjdeš, ptám se?“ vykřikl Bran plný zlosti.

„Roma,“ odpověděl zase ten Podivný Posedlý a ani nezdvihl oči ze sepjatých dlaní. Všichni kolem stolu ztichli, ani Ursa si tentokrát netroufla to zaklínadlo zopakovat. A pak náhle Posedlý zvedl oči, mlčky se rozhlédl po Branových lidech a spustil vysokým hlasem: Domine in Excelsis Deo. Zpíval dlouho, nikdo ani nedýchal, taková to byla podivná píseň, i psi s kňučením zalezli pod lavici. Ursiny tváře byly najednou bílé, jakoby zaváté.

xxx

„Pojďte, Anno, něco vám ukážu,“ řekl najednou Cyril a dlouhými kroky přecházel k hlavnímu oltáři. Anna mu sotva stačila. Minuli oltář a Anna si všimla, že se před ním Cyril ani nepokřížoval. Rychle došel až k výklenku, kterým se vcházelo do malé sakristie, a tam zůstal stát. A tam to také uviděla.

Nepravidelný výklenek tu se sousedním pilířem vytvářel malé zákoutí, kam mohl dohlédnout jen ten, kdo tudy vstupoval do kněžiště. Stěny zde svíraly zaoblený tupý úhel, na kterém jakýsi malíř zachytil setkání Krista s nevěřícím Tomášem. Anně zpravidla stačil pouhý pohled, aby poznala,

o který z mnoha biblických výjevů jde. Setkání Krista s Tomášem navíc patří k těm nejznámějším. Z hrobu vstalý Kristus se zjevuje svým učedníkům, aby je tak přesvědčil o životě věčném. Ostatní z apoštolů zprvu hledí na svého Mistra s úžasem, někteří dokonce s hrůzou v očích - je možná děsivé, když se ta nejnepravděpodobnější naděje naplní - nakonec však převládne radost. Vztahují k Mistrovi ruce, rádi by se s ním objali, alespoň na okamžik pobyli s jeho nesmrtelností.

Jen jeden z nich, Tomáš, neumí překonat svou skepsi. Na vlastní oči přeci viděl, jak... Dotýká se tedy nevěřícně Kristových ran, vkládá své špinavé prsty do rozšklebené jizvy na hrudi, sahá na Mistrovu smrt, a Kristus přitom před ním stojí živý! - a mírně, chápavě usmívá. Jen se, Tomáši, přesvědč, jsem to já. A Tomáš v úžasu nakonec ucukne a je mu z toho všeho trochu nevolno.

(Ty nové sandály byly z tak nepoddajné, tuhé kůže, že měl Tomáš nohy samý puchýř. Úzké řemínky se mu zarývaly do naběhlých lýtek, a když je večer odvazoval, zůstávaly mu po nich narudlé šrámy. Při pohledu na ně si vždycky vzpomněl na Mistrova zbičovaná záda, na ty hluboké krvavé rány, a jen tím víc zaťal zuby. Příští ráno si řemínky utáhl ještě víc. Byla to vlastně docela zvláštní náhoda, uvědomil si, že se mu jeho staré, pohodlné sandály, ve kterých chodil za Mistrem celé dlouhé měsíce, rozpadly zrovna v ten den, kdy Ježíše vojáci ukřižovali. Někdo mu v té tlačenici na Golgotě asi přišlápl podrážku a zpuchřelá kůže už víc nevydržela. Když pak s ostatními utíkal zpátky k městu – vojáci je hnali kamenitou cestou samý výmol – pletla se mu utržená podrážka tak pod nohy, že sandály raději ve spěchu strhnul a zahodil. Co mu pak dalo běhání, nežli si nahonem sehnal nové. A teď tohle! Ukřižovaný že by mohl vstát z mrtvých?)

xxx

Anna si fresku, ukrytou ve stínu výklenku, nejprve jen zběžně prohlédla. Bezděky přitom, stejně jako lékař podle zabarvení kůže hodnotí šance pacienta, prohlédla podklad. – Malta, do níž byla freska vmalována, se drolila, samotná malba byla skoro nezřetelná, tváře několika apoštolů byly už docela bez výrazu. Pak se pozorněji zahleděla do tváře těch dvou, Krista a nevěřícího Tomáše - a najednou pochopila, proč ji sem Cyril tak vzrušeně dovedl. S úžasem se na něj podívala –

„Dlouho jsem o tom nevěděl, věřte mi,“ vypravil ze sebe Cyril a Anna si všimla, že i v tom chladu, který tady v chrámu panoval, se potí.

Tomáš na fresce, vysoký tmavovlasý mladý muž s krátkozrakýma očima, měl i z odstupu staletí zřetelné Cyrilovy rysy. A když se podívala do Kristovy tváře, na ty světlé splývavé vlasy, úzkou bledou tvář, zalomený

štíhlý nos a rty se sotva patrným úsměvem, a když si prohlédla jeho oči

...

... utíkala chrámovou lodí, ven na vzduch, dávivá křeč ji ale dostihla ještě v kostele. Musela se sklonit nad hromádkou suti pod lešením, zvracela hořké žaludeční šťávy, protože už kolik dní nic nesnědla. Když se pak konečně mohla narovnat a ohlédla se s pocitem hanby a provinění po Cyrilovi, byl kostel prázdný.

Jak´s mi jen, Šimone, mohl tohle udělat?

xxx

Beata poklízela ze stolu. Cínový pohár, ze kterého mohl pít jedině Bran, pečlivě otřela zástěrou a uložila na polici, ostatní nádobí, dřevěné misky a dlabané čerpáky na pivo, složila do koše. Stůl byl plný okousaných kostí, drobků z chleba a slupek z pečených kaštanů, na jednom z talířů osychaly skrojky sýra. V louži rozlitého piva hodovaly tlusté masařky.

„Beato, kde zase vězíš!“ zaslechla z kuchyně hubovat starou Guneril. Také by mohly nechat úklid po hostině až na ráno! Bran bude dlouho vyspávat, ničeho by si nevšiml. Jenomže něco takového by Guneril nikdy nepřipustila. Ostatní děvečky se už dávno zahrabaly někde do sena, z kůlen je slyšet samé vrzání, vzdychání a chropot, jen Beatu, svou jedinou vnučku, bude Guneril prohánět tak dlouho, dokud bude v kuchyni jedině smítko.

Chudák babička, myslí si Beata. Musí být pořád tak důležitá!? Jenže sama dnes nikoho jiného než Guneril nemá. Otce vlastně Beata nikdy nepoznala, jen její matka, sama děvečka tady na tvrzi, snad věděla, kdo to vůbec byl. Docela dobře by to mohl být i samotný Bran. Kolik jen jeho levobočků tu běhá po dvoře... K těm se ale Bran vždycky hlásil a i paní Gwenn, dokud ještě žila, je o samhainu podarovávala šaty po vlastních dětech. S Beatou to ale bylo jiné. Sotva se narodila, stará Guderil si ji vzala k sobě do komory, zatímco matka se vrátila zpátky na seník, kde přespávala s ostatními. Brzy na to ale dostala Zlou nemoc a byl konec. Guneril ji sice chtěla na chvíli schovat, aby ji před ostatními z tvrze zachránila, jenže přiběhl Bran s bejkovcem a nemocnou děvečku vyhnal. Všichni ho chápali. Nikdo by přece nestál o to, aby se Zlá nemoc mezi domácími lidmi rozšířila, a Bran musel taky myslet na vlastní děti. Akorát že venku byl mráz a sněhu po ramena. Beatinu mámu našli až na jaře, přimrzlou ke kořenům té staré vrby u potoka.

Od té doby žila Beata jen s babi

kou. S ostatními dětmi z čeledi si moc nehrála, i když jich byl plný dvůr, to se spíš obě někam schovaly s Ursou. Byly stejně staré, podobaly se jedna druhé, obě bílé, hladké, tiché. Tichým hlasem si spolu vyprávěly pohádky a příběhy, které Beata zaslechla v kuchyni, o McCulleinovi

nebo o deváté vlně. Ursa zase znala spoustu zvláštních písní, snad si je sama vymýšlela. Časem si všichni zvykli, že ty dvě najdou vždy pohromadě. I paní Gwenn brala Beatu jako jednu ze svých dcer, i když jinak, než ty ostatní Branovy panchártky. Beata od ní dostávala nové šaty...

Co se to s Ursou dnes stalo? myslí si Beata, sotva si vzpomene, jak její sestřička mohla na tom divném škaredovi, na tom Posedlém, co se jim o polednách vloudil do dvora, oči nechat...

„Roma,“ učil ji při hostině Škaredý a Ursa poslušně odpovídala „Róma“.

„Christus“, říkal a ona přikývla.

„Domine in Excelsis Deo,“ zazpíval a Ursa se přidala, jako by tu píseň znala odjakživa.

Hleděla na Ošklivce a snad ani neviděla ty jeho malé, pichlavé, nesmiřitelné oči, jeho přísné obočí nebo úzké trpitelské rty, které značily „Půjdeš se mnou na smrt.“

„Dávej pozor na Ursu,“ chytl po hostině Bran Beatu za paži a bolestivě ji stiskl. „Dávej mi na ni pozor!“ – Beata ještě nikdy neslyšela Brana o cokoliv poprosit, pokaždé rovnou udeřil, ale teď se jí zdálo, že v tónu jeho hlasu je něco, co prosí. Dostala o Ursu strach.

xxx

Anna přichází do kostela už kolem osmé ráno. Vyšplhá po lešení, připraví si barvy a pak už jen celé hodiny opatrně, tah po tahu, opravuje zašlé malby. Pokrývají tu celou klenbu: svatá Voršila odplouvá z rodného ostrova, putuje se svými pannami do Věčného města, klanění Svatému otci, a pak nešťastný návrat. Dojdou až do lesů u Kolína. - Výklenku se sv. Tomášem se ale Anna dosud vyhýbá.

Cyril přichází pravidelně kolem páté odpoledne. Zastaví se uprostřed chrámové lodi, zakloní hlavu a pomalu se rozhlíží. O Annu většinou pohledem ani nezavadí, jen zkontroluje, kolik práce dnes přibylo. Ani on do výklenku, kde je vyobrazen se Šimonem, raději nepohlédne.

Nevidí ani, jak se Anně zrychlí dech, sotva zaslechne jeho kroky, jak jí na tvářích naskáčou narudlé skvrny vzrušení a jak se prudce nadýchne.

xxx

Posedlý odešel. Opustil tvrz před svítáním, když všichni ještě spali. Ursa mu ukázala cestu; protáhla se ale zadní brankou s ním, uzlík se dvěma čistými košilemi přes ruku. Zašeptala jen: „Róma“ a „Pozor na psy“. Dětský hlas se jí přitom trochu třásl, v očích ale měla docela nedětské odhodlání. Posedlý se k ní otočil, ve tváři se mu mihl výraz překvapení a pak odmítavě zavrtěl hlavou. Ursa zaprosila hlasitěji: „Róóma“ a přes

dvůr v ranním šeru přeběhl pes s vyceněnými zuby. Mnich tedy jen krátce kývl a vyrazili ze dvora. Rychlými kroky zamířil přes louku do lesů, Ursa mu sotva stačila. Od teď z něj uvidí jenom záda.

Putují spolu krajem, Nesmiřitelný a Tichá Bílá, přespávají v lesích, Ursiny čisté košile se brzy potrhají. Přes den Posedlý postává u studní, pod posvátnými stromy a hromuje: Domine in Excelsis Deo! Někdy s Ursou taktak utečou před sprškou kamení, jindy ale dostanou žitnou placku a trochu mléka. Vesnické děti často běhají s křikem za Ursou a tahají ji za zcuchané vlasy.

Ani ona, ani Posedlý si přitom dlouho nevšimli, že zpozvzdálí je sleduje Beata. „Dávej mi na ni pozor,“ řekl přece Bran. Beata tedy přespává v houští, celá zdrápaná.

Až v Llygwenu, na tržišti, se odváží k těm dvěma přiblížit. V osadě obehnané hradbou ze zaostřených kůlů právě probíhá jarmark, sjely se sem z okolí celé rodiny. Všude je křik a shon a Beata má strach, že Ursu v tlačnici mezi kramářskými boudami ztratí. Jde jí skoro v patách, mohla by se dotknout jejich pohublých ramen, cárů vyšívané sukně. Docela zblízka vidí drápance na Ursiných bosých nohou, ostatně sama má stejné, v lese se prodírají stejným trním - jenže Ursa ji nevnímá. Má před sebou jen široká, odmítavá záda Nesmiřitelného, oddaně čeká na každý jeho pokyn. Očima visí na jeho nepřístupné tváři, kdykoli se Posedlý ohlédne. Stejný pohled mívala u nich na dvoře telata, nežli je Bran zabil pěstí, vzpomene si Beata.

Náhle se Posedlý zastaví, Beata přitom do Ursy málem vrazí. Mnich se jen krátce rozhlédne a pak bez zaváhání zamíří na návrší za tržištěm. Stranou od kramářských stolů, na kterých se vrší bochníky sýra, hliněné mísy a krajáče, ošatky vajec, štučky hrubě tkaného plátka, svazky cibule a sušených bylin, kde z košů u nohou trhovkyň kejhají husy a v ohradě ryjí v blátě černá prasata, stojí strom. Podobný staletý dub roste přece u nich doma, uvědomí si Beata. Na kopci za Branovou tvrzí ční docela sám proti nebi a přitahuje blesky. – Donedávna, dokud se nevydala na Cestu, pro ni představoval konec světa.

A stejně jako ten jejich je i tenhle ověšen kostmi obětí, kouzelnými kameny, věnci suchých květů. Ptačí kůstky slabě chřestí ve větru, který sem bez ustání fouká z okolních kopců, a silnější závan rozhoupal i pár lebek. I ty občas mívají doma, připomene si Beata, jejich prázdných očních důlků a vyceněných zubů se ovšem jako dítě trochu bála.

Posedlý dojde ke stromu, a aniž by se ohlédl na zástupy lidí, kteří se dosud překřikují na tržišti, aniž by jen pohlédl na pobledlou Ursu, která jediná tuší, co nastane, začne ty zvířecí a lidské kosti ze staletých větví strhávat. „Credo“ – zpívá přitom hlasitě, jeho zpěv však brzy přehluší ječení rozlíceného davu. Beata beze slova popadne vyděšenou Ursu za ruku a vleče ji na opačnou stranu, pryč.

xxx

Jak to přitom všechno bývalo jednoduché! Přehledné. Annin dětský pokoj s modrobílou tapetou, gaučik po tetě Běle potáhla maminka kvítkovaným krepem s kanýry, v bílé knihovně stály pohádkové knížky vyrovnané podle velikosti. Snídaně u kulatého stolu na verandě, i na oběd se Anna se Šimonem vraceli ze školy domů, maminka prostírala jídelní servis s pomněnkami. Odpolední svačina, hodiny klavíru, je suis, tu es, il est, elle est, potom schovávaná mezi stromy na zahradě. Večer je otec zkoušel z dějepisu, maminka zatím myla ty pomněnkové talíře. V neděli odpoledne rozhlasové hry, žádná televize. Štěstí.

Štěstí v neštěstí - tatínek umřel v osmačtyřiceti, selhání ledvin.

Dávno předtím ovšem Anna složila všechny své nastrojené panenky, jednu dokonce s opravdovými lidskými lokýnkami, do proutěného kufru a odnesla je na půdu. Časem tam skončily i její pohádkové knížky, sbírka pohlednic hradů a zámků i školní desky plné výkresů. Ještě kolik let se ale na konci letních prázdnin, když jí déšť šuměl nad hlavou, zavírala na dlouhé hodiny na půdě. Pokaždé odemkla starou skříň a očichávala své dětství. Ve svém pokoji měla už sice reprodukce Paula Klee, se Šimonem poslouchali Jimmiho Hendrixe a občas si zapálili marjánku, polévku však stále jedli z maminčiných pomněnkových talířů. Anna dál chodila na hodiny klavíru, Balzaca už ovšem četla v originále. Už to sice nebylo jednoduché, pořád to ale bylo přehledné. Na zahradě se Anna s knížkami Robinsona Jefferse schovávala pod stále stejnými stromy. I ten náhlý zmatek, který ji nutil rychle polykat, ta tetelivá bolest pod klíční kostí, všechny ty zadržované naděje, to čekání – co by to bylo jiného než štěstí? Dalších deset let se ale někam propadlo. Jindřich, ateliér malby na Akademii výtvarných umění, David, LSD, Tomáš, první cesta stopem do Francie, potrat, Vojta, záchvat katolictví, Jan, další potrat... Mezitím její studentský pokoj nahradila série podnájmů, zmizel maminčin pomněnkový servis, přestala si rozumět se Šimonem. Znovu se sešli, až když maminka spolykala celé balení prášků. Jednou provždy. Štěstí – o čem to vůbec je? – říkala si tehdy Anna trpce. A kdes sakra byl, Šimone, celých těch zatracených deset let? Zrovna když jsem tě nejvíc potřebovala? Pak se mi vrátíš akorát umřít!

Co já? Já byl pořád tady, Anno. To tys byla bůhví kde. Ted' už ale nesmíš ztrácet čas.

xxx

Kamenité cesty, potoky, trní, skalní výčnělky, pod kterými se dá přespat, kousance ovádů. Kousance, trní, chladivá voda potoka, rozedřené nohy.

Hlad. - Jdou. Posedlý je pořád o kus před nimi, celý den se ani neohlédne. Ursu ale musí Beata stále častěji podpírat. Od té honičky v Llygwenu, kdy je málem ukamenovali, se už neschovává. Bran přece řekl, dej mi na ni pozor! Tak ať se Šeredný třeba postaví na hlavu. A Ursa se už kolikátý den sotva drží na nohou. Má horkost, ruce i čelo celé rozpálené, a přitom se třese zimou. Dnes v noci dokonce blouznila, venichristiaccipecoronamquamtibidominuspraeparavit. Potřebovala by si odpočinout, alespoň co by se jí zahojily rány na bosých nohou. Beata sice ráno pokaždé najde pár lístků jitrocele, to ale nestačí. Jenže Nesmiřitelný o žádné zastávce nechce ani slyšet. „Rhúúggma“ chrčí pořád svou a Ursa jde.

xxx

V příštích dnech Anna usínala, sotva si lehla do postele. Vracela se od Voršily tak vyčerpaná, že se kolikrát únavou nemohla ani svléknout. Zato už ve tři, v půl čtvrté ráno ji probouzela svíravá bolest. Cítila ji všude, v žaludku, ve spáncích, a nejvíc za hrudní kostí. Cítila ji vlastně pokaždé, když pomyslela na ty dva...
- Odpusť, Šimone, odpusť –

xxx

Jejich příchodu do města si nikdo nevšiml. Prošli pobořenou bránou a docela se ztratili mezi vysloužilci, žebráky, trhovci, unavenými poutníky a nevěstkami, kterých byly ulice Říma plné. Slunce rozpalovalo zdi domů a na tvářích se jim už kolikátý den usazoval prach, který neměli kde smýt. Posedlý s Beatou ale vlekli Ursu dál po rozpáleném dláždění. „Svatý Otče,“ sípala Ursa a na horečnatých, rozpukaných rtech jí zasychala krev. „Svatý Otče,“ a její poloslepé, zanícené oči hleděly bez jediného mžiknutí před sebe. Náhle se jim vytrhla a uběhla několik kroků, hubené ruce tápavě roztažené do prázdna. Pak jí ale vypověděly síly, zesláblé nohy se jí podlomily a Ursa se zhroutila na zem. Vyzáblé tělo se škubalo v křeči, dokud ji Beata s Posedlým zase nezvedli a nepoponesli o kus cesty. „Svatý, svatý...“ vykřikla ještě Ursa, nežli zase omdlela.

Ve Svatém městě zasedali svatí starci. Právě se vrátili z maloasijské Nikaeie, kam císař Konstantin svolal koncil. Červen roku 325 v Nikaeii byl horký a v rozpálených ulicích se celé dny vzduch ani nepohnul. Starci ale vysedávali v Konstantinově patiu obrostlém vinnou révou a dva měsíce se hádali o soupodstatnosti Kristově. Boha z Boha, Světla ze Světla, Pravého Boha z Pravého Boha, zrozeného, ne stvořeného, jedné podstaty s Otcem, skrze něhož vše vzniklo...

aaabbbccccdddeeffffggghhhiiijjkklll... Dohodli se: bude to mmmnnnoooooqqq... Stanovili i datum, kdy si bude celý křesťanský svět připomínat Kristovo zmrtvýchvstání, DDMMRR, jakmile se ale rozjeli z Nikaeie domů, vypukly jejich spory znovu. Pokračování v Římě...

xxx

Blížila se čtvrtá hodina. V říjnu se tou dobou v kostele už hodně zešeřilo, Anna ale nepřestávala malovat. Svítila si k tomu baterkou na čele, jakou mívají jeskyňáři. I to ji naučil Šimon. Kdysi se mu za to pošklebovala: horník Páně. Šimon se tenkrát jen usmíval, ostatně jako vždycky. Jednou jí ale přinesl taky takovou a ještě jí přesně nastavil zapínání. „Aby tě nebolela hlava, až ji budeš mít na čele kolik hodin...“ Anně se pokaždé sevřelo v krku, když si teď řemínek zapínala.

Zrovna se pustila do oprav jednoho z hlavních výjevů voršilské legendy. Už měla za sebou plavbu lodí, na které se Voršila, dcera královská, vypravila do Říma k papeži pro požehnání. Z britských ostrovů doplula až k ústí Rýna a po něm se pak plavila do vnitrozemí. Ve 4. století, protože o to se tu jedná, musela taková cesta trvat celé týdny. Výjev číslo 1: Voršila stojí na přídi dřevěného člunu, který připomíná necky, vlasy jí splývají až k mořské hladině a toužebně hledí do dále. K branám Svatého města. Anna si dala záležet na *toužebně*. Kolem bouří mořské vlny, křičí rackové a z vody se právě vynořila podivná ryba s vypoulenýma očima.

Z Baselu, kde její plavba končila, se Voršila se svým doprovodem musela vydat pěšky přes Alpy. Výjev číslo 2: zasněžené vrcholky velehor, balancování na kraji divoké rokle, divoké prase pronásleduje zbědované poutníky. Voršila ale dál toužebně - opět důraz na *toužebně* - hledí do dále, k branám Věčného města. Cosi si zpívá - text ovšem tenhle svatovoršilský comics neuvádí.

Poutí do Říma se Voršila podle legendy chtěla vyhnout nechtěnému sňatku s šlechticem známým svou divokostí /Google 1/. Jiná legenda říká, že ji na cestě do Říma doprovázel její ženich, plavovlasý křesťanský princ Aetherius. Papeži Cyriakovi se zalíbil natolik, že mu věnoval pozemky v Bretani /Google 2/. Zbožný/nezbožný otec dal Voršile jako doprovod na cestu deset panen /„Dávej mi na ni pozor, Beato!“/. Nějaký nepozorný mnich v klášterním skriptoriu se ale nejspíš přepsal a z deseti jich jedním tahem nadělal deset tisíc. Dokonce prý jedenáct! Google píše: an exaggeration due to a misreading of Roman numerals and letters (Encyclopedia), or because of later events. Malířsky to ovšem lze jen těžko zachytit, průvod panen, které za Voršilou po dlouhé a strastiplné cestě konečně vcházejí do Věčného města, je pouze naznačen. Množství nezřetelných hlav bez očí a úst. - Výjev číslo 3: římské palmy

mávají Voršile vstříc. Řím, Věčné město. Výjev č. 4. Panna Voršila klečí před sv. Otcem, dostává požehnání, podle jiných křest - zde je malba mimořádně poškozená. Na požehnání celá léta zatékalo prasklým okénkem v kupoli, Voršila má tak tvář znetvořenou vápennými výrůstky, jako by propadla malomocenství. Anna na ni musí jít ostrou špachtlí. Cyriaka v dalším výjevu prohájí sen, v němž zahlédl svou mučednickou smrt v lesích kolem Rýna. Bude rozsekán šavlemi divokých Hunů. Cyriak se nadšeně s Voršilou a jejími pannami k Rýnu vydá a snad i zahyne. Výjev č. 5. - a pak to hlavní - výjevy 6, 7 a 8: Voršila v lesích u Kolína nad Rýnem. Ten právě okupovali Hunové, temní muži na rychlých koních. Všechny Voršiliny panny krutě zmučili, znásilnili a pak pobili. Deset tisíc mrtvých. Jediná Voršila přežila, protože se zalíbila samotnému hunskému králi. Protože ho však odmítla, král se rozzuřil a vlastní rukou jí vrazil šíp do srdce. Později legendisté napíšíou: „Při návratu od Svatého stolce zamířily panny do lesů...“

Je pět hodin a Cyril znovu prochází kostelem. Je už takové šero, že výjevy pod stropem nevidí, zahlédne jen ostrý kužel světla z Anniny baterky. I dnes se jí chce vyhnout, ta ženská přeci nemá právo... Co nejtíšeji projde k výklenku a znovu se nevěřicně dotkne Šimonových ran. A pak ho napadne: byl to přeci Tomáš, který svého Pána miloval nejvíc! Jaks mi to, Šimone, mohl udělat? Jak se teď z tebe mám vyzpovídat?

Anna právě domalovala úžas jedné z panen nad vlastní mučednickou smrtí, když zaslechla, jak dveře kostela za Cyrilem zaklaply. Celý den tedy čekala zbytečně... Najednou zase ucítla tu prázdnotu, tu marnost.

Xxx

Je to marné, říkala si Beata. Seděly s Ursou na rozvalené kamenné zídce za městem, před palčivým sluncem se schovávaly v kousku stínu, který vrhal starý olivovník, a Beata se pokoušela vyčistit Urse ránu na noze. Noha byla napuchlá a vytékal z ní nazelenalý hnis. Kdyby tu aspoň rostl jitrocel jako u nich doma! Jenže tady je všechno uprášené, vyprahlé, i voda tu hnije.

Ještě že se alespoň Posedlý ztratil! Už druhý den o něm nic nevědí. Měly na něj čekat na náměstí před domem, odkud se ozývalo mumlání nějakých starců. Dal jim dokonce kus tvrdého chleba, aby neměly hlad, a zmizel uvnitř. Ani se po nich neotočil. Těžké dřevěné dveře za ním zapadly a pak už nepřišel. Beata s Ursou na něj čekaly až do večera, zbytečně. Když se Beata odvážila zabušit na dveře, vyhnali je jako pomatené žebračky. Díky bohu, zaradovala se, Ursa ji ale nevnímala. Dávno už ztratila rozum.

Beata ji pak odvedla za město, přespaly u jakési studny s páchnoucí vodou, naštěstí se jim ale podařilo najít pár takových hnědých sladkých

švestek, kterým tu říkají fíky. Beata je posbírala do zásoby, budou se hodit, čeká je dlouhá cesta. Půjdou domů, rozhodla i za svou zbědovanou, pomatenou sestřičku. Domů. Sbohem, Říme, prokleté město. Rrghweol. Vydají se znovu na Cestu. Beata netušila, kudy, pamatovala si jen, že šly dlouho, dlouho nějakým lesem.

Xxx

Dlouho to odkládala, nakonec se tomu ale nemohla vyhnout. Dnes ji čeká ten hrozný výjev: pobité panny v lese. Leží jedna přes druhou, v blátě ztmavlém jejich krví, a průseky mezi staletými stromy dopadají na paseku sloupy ostrého světla. Mají prázdné obličejy, jen v mrtvých očích uvízlo zděšení. I Voršila, ta se svatozáří, vypadá vylekaně. Všechny už hledí jinam, jenom jedna je stále tady. Hledí přímo na ni, na Annu, a nehty ryje do hlíny. Dopověz mě, říká ten pohled. Beato? - užasne Anna. Co tu děláš?
Co tu dělám?

xxx

Tak tedy: Dwrrgh. Óóigh. Púghhn. Ááárghe. Pacem. Willghúm. Mortis. Rrrgh. In Excelsis Úurnn. Oded' bude mít Beata Anniny oči, její ústa, nos, její vlasy i její děs. V té kopuli to naštěstí nikdo nepozná. Urrrra, Gaudeamus, Vict... To znamená: nikdo, nikdo neměl právo vás dvě obětovat. I kdyby všichni Posedlí světa!

xxx

O tři měsíce později Anna dokončovala poslední poničenou fresku, tu se sv. Tomášem. Už ví, jak vybarvit věčnost na Šimonově pozadí. Zpočátku se jí zdálo, že je stejně jako da Vinciho sfumato zakleta někde mezi vrstvou svrchního laku a vzdáleným modravým horizontem. Že je tedy bezbarvá. Ale pak jí to došlo: věčnost má barvu holubí šedi s docela nepatrným nádechem modré a zelené na okrajích. Protože holubí šedá je barvou beznaděje. „Excelentní!“ - řekl by Šimon.

Cyril se tu už kolik týdnů neobjevil. Odešel prý nadobro z kláštera a je teď na nějaké zapadlé faře kdesi u Roudnice. Na její práce v kostele teď dohlíží nový převor, Polák, na freskách mu ale zas tak moc nezáleží.

Věděla ale, že jednou, třeba v tramvaji, zvedne hlavu od rozečtené knížky - a znovu Cyrila uvidí. Dost možná propadne panice. Zalapá po dechu, místo vzduchu však v plicích ucítí jen palčivou bolest. Náhle ji celou zaplaví hrůza. Hrůza bude všude, i pod nehty. V panice se pokusí

vzepřít, prsty se jí však jen o to hlouběji zaryjí do země. Nežli znovu upadne do bezvědomí, ještě si vzpomene: někam jsme přece šly!
Ale ne, umíňuje si Anna. Příště se to už nestane. Posbírání i ty nejmenší střípky, na které se tenkrát roztránila, a slepí z nich znovu svou podobu. Má na to přeci čas. Léta a léta...

/Z knížky Přepisovačka, vyd. Primus, 2011/